

Foto: Tøjhusmuseet

Gennemgravning af Ermelundsbakken, 1887

20 På cykeltur Københavns Befæstning • Lyngby-Husum

I perioden 1886-94 blev Københavns Landbefæstning udbygget og moderniseret. På det flade terræn mod vest opførtes Vestvolden som en 14 kilometer befæstet vold med tilhørende vandgrav. I det bakkede og skovklædte terræn mod nord blev anlægget udformet på en helt anden måde. Yderst opførte man en kæde af forter og batterier placeret på høje punkter med godt udsyn. Inderst mod København ville man, via gravede kanaler, lede vand fra Furesøen og oversvømme en række naturlige lavninger: En Nordre Oversvømmelse fra Ermelunden til Klampenborg og en Søndre Oversvømmelse fra Ermelunden til Vestvoldsanlægget ved Husum - via Gentofte Sø og Utterslev Mose. Cykelruten følger først fæstningskanalen fra Lyngby til Ermelunden og dernæst den Søndre Oversvømmelse til Husum.

A Hvis der blev åbnet for sluserne i Frederiksdal Stemmeværk, ville vandet til oversvømmelsesanlæggene strømme fra Furesøen via en gravet fæstningskanal til Lyngby Sø.

B Broen går over den eneste del af Fæstningskanalen fra Lyngby sø til Ermelunden, der er bevaret stort set som den så ud, da den blev anlagt i 1886-87.

C Kolonihaverne langs stien ligger direkte oven på den gamle fæstningskanal. Efter 1. Verdenskrig havde oversvømmelsesanlægget helt udspillet sin rolle som forsvarsanlæg, og i 1928 blev fæstningskanalen fra Lyngby Hovedgade til Ermelunden fyldt op.

D Fæstningskanalen fulgte naturlige lavninger, men det var nødvendigt at grave sig igennem Ermelundsbakken. Cykelstien følger kanalen gennem bakken, men ligger mange meter over det oprindelige niveau, fordi området tidligere har været brugt som fyldplads.

E Under vejbroen lå Ermelundens Stemmeværk. I fredstid stod der vand herfra til Furesøen. I krigstid kunne der åbnes for slusen og 11 millioner m³ vand strømme ud i de to oversvømmelsesanlæg, hvoraf Nordre Oversvømmelse kunne modtage cirka 1/3 og Søndre Oversvømmelse cirka 2/3 af vandet. Det ville tage 3-8 dage at fylde oversvømmelsesbassinerne, afhængig af hvor meget man åbnede for sluserne.

F Dæmningen på Solløsevej. Går man fra stien op ad trappen til Solløsevej, står man på en dæmning. Når bassinet nord for dæmningen var fyldt, ville vandet løbe over dæmningskronen ned mod Hundesø Mose syd for dæmningen.

G Jægersborgdæmningen ligger under Jægersborg Allé umiddelbart vest for det sted, hvor stien kommer op på vejen. Dæmningen skulle regulere tilstrømningen af vand til Søndre Oversvømmelse syd for dæmningen.

H Stien følger Gentoftekanalen, der i fredstid ledte vandet fra Gentofte Sø til Emdrup Sø.

I Emdrup spærredæmning skulle i krigstid forhindre vandet i at løbe ud i Emdrup Sø og videre til søerne omkring den indre by. I dag kan dæmningen kun svagt anes. På Ellemosevej ligger en gul villa med rød støttemur oppe på den østlige del af dæmningen.

J Utterslev Mose var et sumpet og utilgængeligt område og dannede derfor en naturlig forhindring for fjendens indtrængen. Under 2. Verdenskrig blev mosen, som beskæftigelsesarbejde, gravet op og fik sit nuværende udseende med åbent vand omgivet af rørskov.

K Forløberen for den nuværende vejdæmning var et militært broanlæg. Hvis fjenden kom, kunne broanlægget fjernes.

L Vestvolden. Stien følger indersiden af Vestvolden. Her var der anlagt batterier, hvis kanoner kunne beskyde det flade terræn foran volden.

M Kagsmosebassinet var med en kapacitet på 5 millioner m³ vand langt det største af oversvømmelses bassiner. Fra Utterslev Mose kunne vandet via Vestvoldens vandgrav ledes ud i den store lavning, der strakte sig 3 kilometer vest for volden.

Du kan læse mere om befæstningen i cykeltursfolderne nr. 12, 14 og 15 og i pjecen Københavns nyere Befæstning, udgivet af Københavns Amt - eller på www.vestvolden.dk

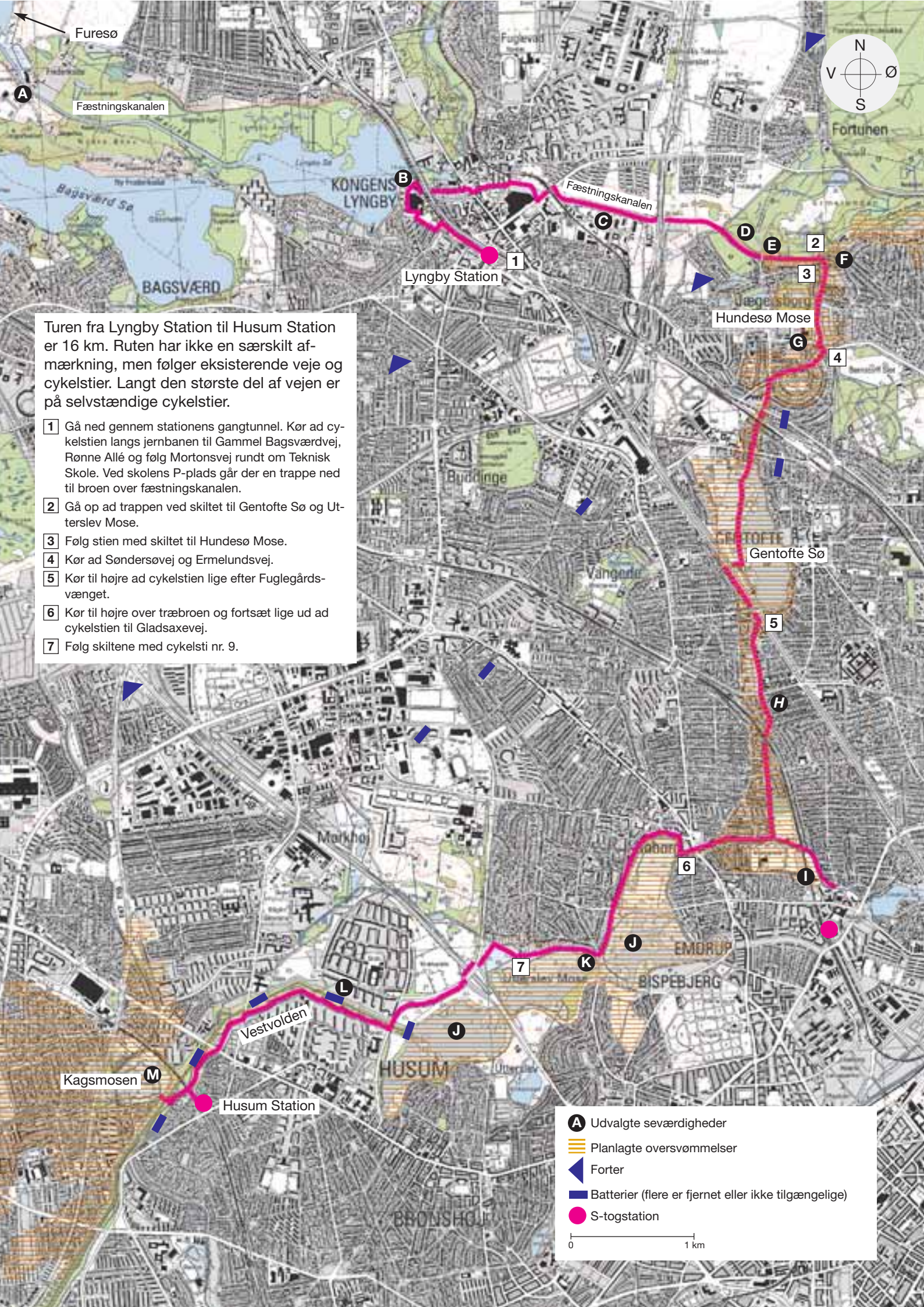

Et bidrag til Sundhedsstyrelsens kampagne "Rør dig 30 minutter om dagen".

Folderen er udarbejdet af Københavns Amt, 2003. Genoptryk 2005. Yderligere eksemplarer kan rekvireres på tlf.: 4322 2222 eller e-mail: tekniskforvaltning@kbhamt.dk Websted: www.kbhamt.dk

Grafisk produktion: Hafnia Grafisk/533158

Furesø

Fæstningskanalen

KONGENS LYNGBY

BAGSVÆRD

Lyngby Station

Fæstningskanalen

Hundesø Mose

Gentofte Sø

Turen fra Lyngby Station til Husum Station er 16 km. Ruten har ikke en særskilt afmærkning, men følger eksisterende veje og cykelstier. Langt den største del af vejen er på selvstændige cykelstier.

- 1 Gå ned gennem stationens gangtunnel. Kør ad cykelstien langs jernbanen til Gammel Bagsværdvej, Rønne Allé og følg Mortonsvej rundt om Teknisk Skole. Ved skolens P-plads går der en trappe ned til broen over fæstningskanalen.
- 2 Gå op ad trappen ved skiltet til Gentofte Sø og Uterslev Mose.
- 3 Følg stien med skiltet til Hundesø Mose.
- 4 Kør ad Søndersøvej og Ermelundsvej.
- 5 Kør til højre ad cykelstien lige efter Fuglegårdsvænget.
- 6 Kør til højre over træbroen og fortsæt lige ud ad cykelstien til Gladsaxevej.
- 7 Følg skiltene med cykelsti nr. 9.

- A** Udvalgte seværdigheder
- Planlagte oversvømmelser
- Forter
- Batterier (flere er fjernet eller ikke tilgængelige)
- S-togstation

0 1 km